

საქართველო-რუმინეთის პარტნიორული თანამშრომლობის ასპექტები შავი ზღვის რეგიონში

შადიმან ბიჭაძე

სსიპ - დავით აღმაშენებლის სახელობის
საქართველოს ეროვნული თავდაცვის აკადემიის
მაგისტრატურის უსაფრთხოების კვლევების მიმართულების
ასოცირებული პროფესორი,
ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი

აბსტრაქტი

წარმოდგენილ სტატიაში განხილულია საქართველო-რუმინეთის ურთიერთობის აქტუალური საკითხები. რუმინეთის, როგორც შავი ზღვის ერთ-ერთი უმთავრესი აქტიორის როლი რეგიონის უსაფრთხოების არქიტექტურის შექმნის საკითხში. შავი ზღვის რეგიონში ენერგეტიკული და სატრანსპორტო პერსპექტიული პროექტები რუმინეთ-საქართველოს პარტნიორული თანამშრომლობის განვითარებისა და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის პროცესში.

ორ ქვეყანას შორის მრავალმხრივი (პოლიტიკური, ეკონომიური...) განვითარების შესაძლებლობები იკვეთება 2016 წელს ინიცირებულ „სამი ზღვის ინიციატივის“ პლატფორმის ფორმატში. მრავალმხრივია ის ფაქტი, რომ აღნიშნულ ინიციატივაში ჩართვის სურვილი საქართველომ სწორედ რუმინეთის დედაქალაქ ბუქარესტში ჩატარებულ „სამი ზღვის ინიციატივის“ მესამე სამიტზე გამოთქვა 2018 წლის 17 სექტემბერს. აღნიშნული ინიციატივა ითვალისწინებს ბალტიის, შავი და ადრიატიკის ზღვებს შორის არსებულ ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებს შორის ტრანსპორტის, ენერგეტიკისა და ციფრული კომუნიკაციების კუთხით ურთიერთობების გაღრმავებას, რაც დადებითად აისახება შავი ზღვის რეგიონში უსაფრთხოების არქიტექტურის შექმნის პროცესში.

საკვანძო სიტყვები:

ევროატლანტიკური ინტეგრაცია, სტრატეგიული ინტერესები, ენერგეტიკული პროექტები.

Aspects of Partnership Cooperations Between Georgia and Romania in the Black Sea Region

Shadiman Bitsadze

Associate Profesor of The Masters of
Security Studies of David Agmashenebeli
National Defense Academy of Georgia

Abstract

In this article actual issues of Georgia-Romania relations and the role of Romania as one of the main actors of the Black Sea in regards with creating the security architecture of the region are discussed, alongside with the energy and transport projects in the Black Sea region in the process of development of Georgia-Romania partnership cooperation and Georgia's integration into Euro-Atlantic structures.

The format of "Three Seas Initiative" that has been initiated in 2016 gives two countries the opportunities to develop relations in many ways (political, economic...). The fact that Georgia expressed its desire to join the mentioned initiative at the third summit of the "Three Seas Initiative" held in Bucharest, the capital of Romania, on September 17, 2018, speaks volumes. This initiative envisages the deepening of relations between the Central and Eastern European countries between the Baltic, Black and Adriatic Seas in terms of transport, energy and digital communications, which will have a positive impact on the process of creating a security architecture in the Black Sea region.

Keywords:

Euro-Atlantic integration, Strategic interests, Energy projects.

შესავალი

თანამედროვე ეტაპზე შავი ზღვის რეგიონი ეკონომიური, პოლიტიკური და სტრატეგიული ინტერესების გადაკვეთის ადგილს წარმოადგენს და ბუნებრივია, უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის განმტკიცება რეგიონში უპირველეს პრობლემად რჩება. ამ მხრივ პრევენციული ზომების მიღების აუცილებლობას განსაკუთრებით 2016 წლის ნატოს ვარშავის სამიტსა და 2017 წლის ბუქარესტის ნატოს საპარლამენტო ასამბლეაზე გაესვა ხაზი.

მდგომარეობა განსაკუთრებით მაშინ გამწვავდა, როდესაც რეგიონის ორი მოსაზღვრე ქვეყანა რუმინეთი და ბულგარეთი 2004 წელს - ჯერ ნატოში, ხოლო 2007 წელს ევროკავშირში გაერთიანდა, რაც ფაქტიურად იმის მაუწყებელი იყო, რომ ევროატლანტიკურმა საზღვარმა მოდერნიზებული რუსეთის საზღვრის სიახლოვეს გაიარა და პირდაპირ შეეხო მის სტრატეგიულ ინტერესებს.

რუსეთისთვის შავ ზღვაზე დომინირება მისი ნაციონალური ინტერესების უმთავრეს შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს და შეიძლება ითქვას, მისთვის არის ერთგვარი “Manifest Destiny” (გაცხადებული ბედი), ერთგვარი გეოპოლიტიკური იმპერატივი, რათა შეინარჩუნოს „დიდი სახელმწიფოს“ იმიჯი, საკუთარი საგარეო პოლიტიკის კონსტანტა, რომელიც არ ექვემდებარება დროში ცვალებადობას. რუსეთის მიერ 2014 წელს ყირიმის ძალადობრივმა მიტაცებამ შავი ზღვა ფაქტიურად რუსეთის შიდა აკვატორიად გადააქცია და რეგიონალური სტაბილურობა და უსაფრთხოება მნიშვნელოვნად დააზარალა.

რუსეთის შავი ზღვის რეგიონში გაძლიერების საწინააღმდეგოდ წინასწარი ზომები ფაქტიურად ადრე იყო მიღებული - რუმინეთმა ჯერ კიდევ 2005 წელს განუცხადა თანხმობა აშშ-ს მის ტერიტორიაზე განელაგებინა სამხედრო ბაზები.

რუმინეთი შავ ზღვაზე ნატოს გააქტიურების ერთერთი უმთავრესი ლობისტია და დიდი ხანია ყალიბდება რეგიონში ალიანსის მნიშვნელოვან პლაცდარმად. ვარშავის სამიტისათვის მზადების პროცესში რუმინეთი ნატოს შავი ზღვის ფლოტის შექმნის აუცილებლობის ინიციატივით გამოვიდა. ამას დადებითი გამოხმაურება მოჰყვა როგორც ნატოს შტაბბინაში, ისე ვაშინგტონში, ბერლინსა და რომში.¹

რუმინეთს გააჩნია პრეტენზია, ითამაშოს რეგიონალური ლიდერის როლი, მითუმეტეს რეგიონი ახალ განზომილებას იძენს არა მარტო ევროპის, არამედ გლობალურ დონეზე, რაც რუმინეთის საგარეო პოლიტიკის უმთავრეს პრიორიტეტს წარმოადგენს. რუმინეთის სურვილია წამყვანი სახელმწიფო იყოს რეგიონალურ ინიციატივებსა და თავდაცვისა და უსაფრთხოების განმტკიცების კუთხით.

2016 წლის 12 მაისს რუმინეთში, დევსელუს სამხედრო ბაზაზე მწყობრში ჩადგა რაკეტ-საწინააღმდეგო თავდაცვის სისტემა (Aegis Ashore) და რადიოლოკაციური სადგური, რომელიც 190კმ. რადიუსში არსებულ სივრცეს აკონტროლებს.

ქალაქ კონსტანცასთან ახლოს, შავი ზღვის სანაპიროზე დისლოცირებულია აშშ-ს ავიაბაზა „მიხაილ კოგელჩანუ“, საიდანაც შესაძლებელია სამხედრო დახმარება გაეწიოს როგორც რუმინეთს, ასევე ბულგარეთს, საქართველოსა და მოლდოვას. აღნიშნულ ბაზაზე ნატო ავიატარებს უპილოტო ავიაციის პროგრამას, რაც პირველად ხდება რეგიონში და რუსეთის უკიდურეს გაღიზიანებას იწვევს.

საქართველო-რუმინეთის ურთიერთობების ისტორიული ფესვები

საქართველოსა და რუმინეთს შორის ურთიერთობა სათავეს იღებს მე-18 საუკუნის დასაწყისიდან. ბედის უკუღმართობითა და ჭამთა სიავიდან გამომდინარე ბევრი ქართველის ტალანტი გაიხარჯა სხვა ერების სამსახურში, მათ შორის ბუნებრივი ნიჭიერებით გამორჩეულებმა მაღალ საზოგადოებრივ მდგომარეობასაც მიაღწიეს, მაგრამ არცერთ მათგანს არ დაუმსახურებია ისეთი სახელი და პატივისცემა, როგორც ეს შეძლო ანთიმოზ ივერიელმა. ანთიმოზის სახელს უკავშირდება საეკლესიო წიგნების თარგმნა და ეკლესია-მონასტრებში რუმინულ ენაზე წირვა-ლოცვის ჩატარება. იმყოფებოდა რა ვლახეთის მიტროპოლიტის ხარისხში, ანთიმოზს არც საკუთარი სამშობლო დავიწყებია - ვახტანგ VI-ის თხოვნით მან საქართველოში გამოგზავნა მიხაი იშტვანოვიჩი, რომელმაც ანჩისხატის მიმდებარე ტერიტორიაზე სტამბა მოაწყო, სადაც 1709 წელს დაიბეჭდა პირველი ქართული წიგნი „სახარება“, რომლის ერთი ეგზემპლარი მან ოქროს ყდაში ჩასვა და ვლახეთის მმართველს კონსტანტინე ბრანკოვიანუს მიართვა.

ანთიმოზ ივერიელი, გარდა კულტურულ-საგანმანათლებლო მოღვაწეობისა, იყო რუმინელი ერის თავისუფლებისათვის დაუღალავი მეზრძოლი და უპირველესი მეზაირახტრე, რასაც სამწუხაროდ შეეწირა კიდევ. 1992 წელს რუმინეთის მართმადიდებლურმა ეკლესიამ ანთიმოზი წმინდანად შერაცხა. მაღლიერი რუმინელი ერი უდიდესი პატივისცემით ინახავს ანთიმოზის ხსოვნას - 2016 წელი რუმინეთში ანთიმოზ ივერიელის წლად იქნა გამოცხადებული.

რუმინეთის ქალაქ იასში გაატარა თავისი ცხოვრების ბოლო სამი წელი დიდმა ქართველმა პოეტმა ბესიკ გაბაშვილმა, რომელიც დიპლომატიური მისიით იყო წარგზავნილი რუსეთის სამხრეთის არმიის სარდალთან, ფელდმარშალ გრიგოლ პოტიომკინთან იმერეთის მეფის დავით II-ის მიერ. 1791 წლის 24 იანვარს პოეტი გარდაიცვალა და დაკრძალეს წმინდა პარასკევას სახელობის ეკლესიის ეზოში. 2019

1 ღვინერია, შოთა. „შავი ზღვის უსაფრთხოება ნატოს ყურადღების ცენტრში.“ თბილისი: საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდი. 2016 წ. გვ. 9

წლის 25 იანვარს ქალაქ იასის ცენტრში გაიხსნა ბესიკ გაბაშვილის ბიუსტი, რომელსაც დაესწრნენ ოფიციალური პირები ორივე ქვეყნიდან. გადაწყდა ქალაქების იასისა და ქუთაისის დამეგობრების საკითხი. 24-25 იანვარს რუმინეთში გაიმართა ქართული კულტურის დღეები რუმინეთში საქართველოს ელჩის ნიკოლოზ ნიკოლოზიშვილის ხელმძღვანელობით.

რუმინეთსა და საქართველოს შორის პოლიტიკური ურთიერთობები იწყება საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის აღდგენის შემდეგ. რუმინეთმა საქართველო, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო ცნო 1921 წლის 18 თებერვალს. საინტერესოა, რომ რუმინეთში 1919 წლისათვის უკვე არსებობდა საქართველოს წარმომადგენლობითი მისია. წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი იყო სოსიპატრე ასათიანი, მდივანი ანატოლი კარპოვიჩი, სამხედრო ატაშე მიხეილ ფაღავა. ბუქარესტის ცენტრში, სასტუმრო „მაჯესტიკის“ კედელზე გაკრულია საინფორმაციო დაფა შენობაში თავის დროზე ქართული წარმომადგენლობითი მისიის მოღვაწეობის შესახებ.

1920 წლის 16 დეკემბრის ასამბლეაზე, როდესაც წყდებოდა საქართველოს ერთა ლიგაში გაწევრიანების საკითხი, რუმინეთის წარმომადგენელმა პროფესორმა ტომა იონესკუმ, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს მიმართ სიმპათიით იყო განწყობილი, დიდი ბრიტანეთისა და საფრანგეთის პოზიციების გათვალისწინებით, თავი შეიკავა კენჭისყრაში მონაწილეობისაგან, რათა საკუთარი ხმა საქართველოს გაწევრიანების წინააღმდეგ არ მიეცა.² აღსანიშნავია, რომ მიღებული რეზოლუციის თანახმად, საქართველოს უფლება ეძლეოდა მონაწილეობა მიეღო ერთა ლიგის ე.წ. „პრაქტიკულ ორგანიზაციაში - მიმოსვლისა და ტრანზიტის კომისიაში“.

საქართველო-რუმინეთის თანამშრომლობის ძირითადი პრიორიტეტები თანამედროვე ეტაპზე

სსრკ-ის დაშლის შემდეგ რუმინეთმა 1991 წლის 27 აპრილს აღიარა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა. რუმინეთსა და საქართველოს შორის დიპლომატიური ურთიერთობები განახლდა 1992 წლის 25 ივლისს, ხოლო რუმინეთის საელჩო თბილისში ცოტა მოგვიანებით, 1998 წლის 25 თებერვალს გაიხსნა. დაწყებული 1992 წლიდან ქვეყნები მჭიდროდ თანამშრომლობენ შავი ზღვის ეკონომიური თანამშრომლობის (BSEC) ორგანიზაციაში.

ბისეკის გეოსტრატეგიული პოზიცია ევროკავშირსა და ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებს შორის და ევროკავშირსა და ცენტრალურ აზიის ქვეყნებს შორის ხიდის ფუნქციის შესრულებას უკავშირდება. ბისეკი ეკონომიკურად მჭიდროდ არის დაკავშირებული ცენტრალური აზიის ისეთ ქვეყნებთან, როგორიცაა თურქმენეთი, უზბეკეთი, ყირგიზეთი, ტაჯიკეთი და ყაზახეთი, რომელთა ბაზრები ევროპის ქვეყნების ინტერესის ობიექტს წარმოადგენს. საქართველო ამ კავშირების რეალიზაციის გზაზე განსაკუთრებულ როლს ასრულებს. ამის დამადასტურებელი ის ხელშეკრულებები, რომლებიც საქართველოსთან მთელ რიგ ქვეყნებს აქვთ დადებული ბისეკში საქართველოს გაწევრიანების შემდეგ (სარაქსის ხელშეკრულება, იგივე სუამი და ა.შ.). საყოველთაოდ გავრცელებული შეხედულებების მიხედვით, დემოკრატიული ღირებულებები და თავისუფალი საბაზრო ეკონომიკა გლობალიზაციის პროცესის ორი მთავარი საყრდენია. აქედან გამომდინარე, ბისეკის ინიციატივა და მისი საშუალებით ევროკავშირსა და ბისეკის ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის განვითარება მომავალში მოვლენების განვითარების პროგნოზირების მიზნით შექმნილი სხვადასხვა სცენარის ანალიზის აუცილებელი კომპონენტი იქნება. ბისეკის ფარგლებში ხორციელდება საფინანსო და ეკონომიკური პროექტების რეალიზება.

რუმინეთსა და საქართველოს შორის თანამშრომლობის ყველაზე პერსპექტიული დარგი ტრანსპორტი და მის წარმატებით განვითარებას შავი ზღვის რეგიონში საწარმოო კოოპერაციის, ვაჭრობისა და ტურიზმის აღორძინებისათვის სტრატეგიული მნიშვნელობა აქვს, პირველ რიგში სატრანსპორტო კომუნიკაციების საიმედო სისტემის შექმნის კუთხით. აღნიშნული პრობლემის გადაჭრას აუცილებლად მოჰყვება რეგიონის ეკონომიკური განვითარების პოტენციური შესაძლებლობების რეალიზაცია.

საზღვაო ნავსადგურებიდან ტვირთბრუნვის გაზრდას ორივე ქვეყნისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს მათი გეოპოლიტიკური მდებარეობიდან გამომდინარე, პირველ რიგში კი საქართველოსათვის, რადგან ქვეყანა პირდაპირ ჩაერთვება სამდინარო გადაზიდვების კომუნიკაციების ტრანსევროპულ ქსელში.

საქართველოსათვის ძირითადი შედარებითი უპირატესობაა ევროპისა და აზიის შეამაერთებელი სატრანსპორტო დერეფნის გასწვრივ მისი გეოგრაფიული მდებარეობა, რაც განსაზღვრავს სწორედ ცენტრალური კავკასიის ამ ქვეყნის საერთაშორისო ეკონომიკურ ფუნქციას.³

შავი ზღვის საქართველოს სანაპირო ზოლის სიგრძე დაახლოებით 300 კილომეტრია. ბუნებრივია, ასეთ ქვეყანას სჭირდება შესაბამისი განვითარებული ინფრასტრუქტურა პორტებისა და ტერმინალების სახით.

2008 წლიდან ბათუმის ნავთობტერმინალი და პორტი სახელმწიფომ ყაზახურ „ყაზმუნაიგაზს“

2 შარაძე, გიორგი.. საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკა და საგარეო პოლიტიკა. თბილისი:

გამომცემლობა „მეცნიერება“, 2003 წ. გვ. 176.

3 მაისია, ვახტანგ. საქართველოს საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტები და დეტერმინანტები ცივი ომის შემდეგ (1991-2004). სუბიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტი, 2013 წ. გვ. 177.

მიჰყიდა, რომელმაც თავის მხრივ ისინი რუმინულ „რომპეტროლს“ გადასცა. თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ „რომპეტროლი“ ახორციელებს რუმინული პორტის „კონსტანცის“ მმართველობასაც, აშკარაა, რომ ბათუმისა და კონსტანცის პორტებს შორის თანამშრომლობის პერსპექტივები უდავოდ მაღალია.

2013 წლის 25 ოქტომბერს რუმინეთის ტრანსპორტისა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროებს შორის გაფორმდა მემორანდუმი საზღვაო ტრანსპორტით ტვირთების გადაზიდვების შესახებ, ხოლო 2014 წლის 16 ოქტომბერს კონსტანცაში (რუმინეთი) შედგა ახალი საზღვაო ხაზების (ილიჩევსკი-კონსტანცა-ბათუმი) საზეიმო გახსნა, რომელიც ითვალისწინებს შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განახლება-მოდერნიზაციას. დიდი პერსპექტივები აქვს საზღვაო-სატრანსპორტო კორიდორის შექმნას ბათუმიდან კონსტანცის პორტის გავლით კომერციული გადაზიდვების დუნაის სამდინარო არტერიის გამოყენებით ტრანსევროპულ ქსელში მოხვედრისათვის.⁴

მდინარე დუნაი შავი ზღვის რეგიონისათვის სტრატეგიულ როლს თამაშობს, რადგან წარმოადგენს ცენტრალურ სანაოსნო არტერიას, რომლის ბასეინი 19 ქვეყანას მოიცავს და მაინ-რეინის ხაზის მემგობით შესაძლებელია ტვირთის გადატანა ჩრდილოეთის ზღვის პორტებამდე, მაგალითად როტერდამში. 1856 წელს შეიქმნა „დუნაის ევროპის კომისია“ და ამ დროიდან იწყება დუნაის გამოყენება სატვირთო გადაზიდვების კუთხით, რადგან სარკინიგზო და საავტომობილო გადაზიდვებთან შედარებით საზღვაო და სანაოსნო გადაზიდვები გაცილებით უფრო იაფია.

შავის ზღვის რეგიონი უდიდეს როლს თამაშობს ენერგეტიკული უსაფრთხოების კუთხითაც. თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ ძალიან ბევრი ქვეყანა საჭიროებს ენერგეტიკულ რესურსებს და ეს პროცესი 2030 წლისათვის პიკს მიაღწევს. ამ მხრივ რეგიონი მსოფლიო პოლიტიკის ყურადღების ცენტრშია.

2007 წლის აპრილში ევროკავშირმა მიიღო გადაწყვეტილება ახალი პროგრამის „შავი ზღვის თანამშრომლობის“ ამოქმედების შესახებ. როგორც ევროკავშირის მიერ გამოქვეყნებულ განცხადებაში აღინიშნა, რომ რეგიონი თავისი ენერგეტიკული და სატრანსპორტო ნაკადებით, სწრაფად განვითარებად ბაზარს წარმოადგენს. 2009 წლის მაისში ამოქმედდა ევროკავშირის პროგრამა „აღმოსავლეთის პარტნიორობა“. ევროპა მზად არის მხარი დაუჭიროს რეგიონალურ ინიციატივებს და ერთობლივი პროექტების განხორციელებას.⁵

2009 წლის სექტემბერში გაფორმდა რუმინეთ-აზერბაიჯანის მემორანდუმი, რომელიც ითვალისწინებდა შავი ზღვის გავლით ენერგორესურსების გატარებას კასპიის ზღვის რეგიონიდან, რასაც მხარი დაუჭირა აშშ-ს სპეციალურმა წარმომადგენელმა ენერგეტიკის საკითხებში რიჩარდ მორნინგსტარმა. რუმინეთის ინიციატივით საფუძველი ჩაეყარა ახალ ენერგეტიკულ პროექტს „AGRI“ (Azerbaijan – Georgia – Romania interconnector).

2010 წლის 13 აპრილს სამივე ქვეყნის ეკონომიკის მინისტრებმა ხელი მოაწერეს შეთანხმებას ბუნებრივი აირის ტრანსპორტირების შესახებ, ხოლო 2011 წლის 24 ივნისს ბუქარესტში შედგა პროექტში მონაწილე ქვეყნების ენერგეტიკის მინისტრების შეხვედრა, სადაც გაფორმდა დეკლარაცია პროექტის ტექნიკურ – ეკონომიკური გარანტიების შესახებ.

2011 წლის 14 სექტემბერს ქვეყნების პრეზიდენტებმა და უნგრეთის პრემიერ-მინისტრმა ხელი მოაწერეს პროექტის მხარდამჭერ დეკლარაციას. პროექტი 2 –დან 8 მლრდ. კუბმ ბუნებრივი აირის გათხევადების ტერმინალის მოწყობას და პროდუქციის ტანკერებით რუმინეთის პორტ კონსტანცამდე ტრანსპორტირებას ითვალისწინებს, სადაც მოხდება რეგაზიფიკაცია და ბუნებრივი აირი მიეწოდება აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებს, რაც საქართველოს სატრანსპორტო პოტენციალს კიდევ უფრო გაზრდის.

პოლიტიკური ურთიერთობები ინტენსიური გახდა მას შემდეგ, როდესაც ევროკავშირმა 2003 წელს სამეზობლო პოლიტიკის იდეა წამოაყენა (ჩაერთო 17 ქვეყანა, მათ შორის საქართველოც), რომელიც ითვალისწინებდა ურთიერთობების გააქტიურებას – პოლიტიკური სისტემის დემოკრატიზაციის, გაყინული კონფლიქტების დარეგულირებისა და ენერგეტიკული უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით. მიმდინარე პროცესი დაემთხვა საქართველოს მიერ ნატოში გაწევრიანების განაცხადს, რაც იმის მაჩვენებელი იყო, რომ ურთიერთობები ორი მიმართულებით განვითარებულიყო – სამეზობლო პოლიტიკა აქცენტს აკეთებს ევროპული ფასეულობების დანერგვაზე, ხოლო ნატო აღიარებს „ღია კარის“ პოლიტიკას, გარკვეული მოსამზადებელი ციკლის დასრულების შემდეგ.

რუმინეთის პრეზიდენტმა ტრაიან ბასესკუმ თბილისში 2008 წლის აგვისტოში ვიზიტით ყოფნით დროს მოუწოდა ნატოსა და ევროკავშირს მხარი დაეჭირათ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის. პრეზიდენტმა ბასესკუმ ყურადღება გაამახვილა საქართველოს სატრანსპორტო პოტენციალზე და რუმინეთის დიდ დაინტერესებაზე აღნიშნული კუთხით. იმავე წლის სექტემბერში, რუსეთ-საქართველოს ომიდან ერთი თვის გასვლის შემდეგ რუმინეთმა ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიის ეგიდით საქართველოში მოავლინა საკუთარი დამკვირვებლები (EUMM- Georgia).

რუმინეთის ხელისუფლების დაინტერესებას საქართველოთი ჯერ კიდევ 2005 წელს გაესვა ხაზი, როდესაც რუმინეთის ხელმძღვანელობით შეიქმნა „საქართველოს მეგობართა ჯგუფი“ ლიტვის, ლატვიის, ესტონეთის, ჩეხეთის, ბულგარეთის, შვეციისა და სლოვაკეთის შემადგენლობით საქართველოს ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის პროცესის მხარდასაჭერად.

4 პავლიაშვილი, სოლომონ, გარაყანიძე, ზურაბ. საქართველოს სატრანსპორტო დერეფანი. პრობლემები და პერსპექტივები. თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი, 2014 წ. გვ.99.

5 შავი ზღვის სამშვიდობო ქსელი. Black Sea Peacebuilding Network. Biuletteni #5. 2011 წ. გვ. 18.

საქართველოს ხელისუფლებაში მომხდარი ცვლილებების შემდეგ რუმინეთ-საქართველოს პოლიტიკური ურთიერთობები უფრო ინტენსიური გახდა. 2014 წლის 30 იანვარს რუმინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს სტრატეგიული საკითხების სახელმწიფო მდივანი სტუმრობდა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცალკეული საკითხების შესათანხმებლად ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის მიზნით, ხოლო იმავე წლის 3 ოქტომბერს უკვე ბუქარესტში მიიღო საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მაღალი რანგის დელეგაცია.

2014 წლის 10 თებერვალს რუმინეთის სენატმა ერთხმად მიიღო საქართველოს ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში გაწევრიანების მხარდამჭერი დეკლარაცია. 2014 წლის 3 ივლისს რუმინეთმა ევროპის ქვეყნებიდან პირველმა გაუკეთა რატიფიცირება საქართველოს ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებას. რუმინეთი და საქართველო კონსტრუქციულ რეჟიმში თანამშრომლობენ „შავი ზღვის ფორუმის“ ფორმატშიც.

2017 წლის 26 აპრილს ორ ქვეყანას შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების 25 წლისთავის აღსანიშნავად ოფიციალური ვიზიტით რუმინეთს ეწვია საქართველოს პრემიერ-მინისტრი გიორგი კვირიკაშვილი. შეხვედრაზე რუმინეთის პრემიერ-მინისტრმა სორინ გრინდენაუმ განაცხადა - „რუმინეთი მხარს უჭერს საქართველოს ევროპულ და ევროატლანტიკურ მისწრაფებებს და ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმება არ არის მისი საბოლოო მიზანი. რუმინეთი აღნიშნული მიზნის მისაღწევად გააგრძელებს პოლიტიკურ და პრაქტიკულ მხარდაჭერას საქართველოს მიმართ. რუმინეთი მაღალ შეფასებას აძლევს საქართველოს წვლილს, რომელიც მას შეაქვს ევროატლანტიკური უსაფრთხოების განმტკიცებაში ნატოს ოპერაციებსა და მისიებში მონაწილეობით. რუმინეთი მზადაა ყველა იმ პროგრამას დაუჭიროს მხარი, რომელიც გათვალისწინებულია აღმოსავლეთ პარტნიორობისა და სამეზობლო პოლიტიკის კუთხით. საპასუხო სიტყვაში საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა ღრმა შეფასება მისცა რუმინეთის ხელისუფლების მცდელობას მხარი დაუჭიროს საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესში.“⁶

რუმინეთ-საქართველოს ურთიერთობები დინამიურად ვითარდება და მოიცავს სხვადასხვა სფეროს. აღნიშნული კუთხით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ეროვნული თავდაცვის აკადემიის ორმხრივი თანამშრომლობა რუმინეთის ნიკოლაე ბალჩესკუს სახელობის სახმელეთო ძალების აკადემიასთან და რუმინეთის კაროლ I-ის სახელობის თავდაცვის უნივერსიტეტთან, რომელსაც მომავლისათვის დიდი პერსპექტივები გააჩნია.

შავი ზღვის რეგიონში სტაბილურობისა და უსაფრთხოების მიღწევა და შავი ზღვის ქვეყნებთან სავაჭრო-ეკონომიური თანამშრომლობის გაღრმავება საქართველოსთვის ერთერთი მნიშვნელოვანი პრიორიტეტია. ამ კონტექსტში უფრო მეტად გამყარდება თანამშრომლობა ბულგარეთთან და რუმინეთთან. რუმინეთთან თანამშრომლობის თვალსაზრისით, დიდი მნიშვნელობა მიენიჭება სტრატეგიული პარტნიორობის ჩამოყალიბებას. ხელი შეეწყობა შავი ზღვის სატრანზიტო, სატრანსპორტო და საკომუნიკაციო შესაძლებლობების გაძლიერებასა და ეკონომიური როლის ზრდას.

დასკვნა

2020 წლის 1-2 დეკემბრის ნატოს ვირტუალურმა მინისტრიალმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა ალიანსის მზადყოფნა შავი ზღვის რეგიონის უსაფრთხოებისა და საქართველოს, როგორც ასპირანტი ქვეყნისადმი გაძლიერებული პრაქტიკული მხარდაჭერის მხრივ მზარყოფნას შესახებ. საქართველო თავის მხრივ, როგორც ევროკავშირის ასოცირებული წევრი და აშშ-სთან სტრატეგიული პარტნიორობით დაკავშირებული ქვეყანა შავი ზღვის რეგიონში რუმინეთისათვის სანდო პარტნიორი იქნება, რაც მომავალში სტრატეგიული პარტნიორობის ფორმატში უნდა გადაიზარდოს.

2022 წლის 29-30 ივნისის ნატოს მაღრიდის სამიტის გადაწყვეტილებით ალიანსი მზადაა მხარი დაუჭიროს „სამი ზღვის ინიციატივის“ ფორმატით გათვალისწინებული თანამშრომლობის გაღრმავებას, რაც კიდევ ერთი დამატებითი სტიმული გახდება საქართველო-რუმინეთის ორმხრივი ურთიერთობის ახალ საფეხურზე გადასვლისათვის და შავი ზღვის რეგიონში უსაფრთხოების განმტკიცებისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ღვინერია, შოთა. შავი ზღვის უსაფრთხოება ნატოს ყურადღების ცენტრში. თბილისი. საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდი, 2016 წ.;
2. შარაძე, გიორგი. თბილისი. საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკა და საგარეო პოლიტიკა. გამომცემლობა „მეცნიერება“, 2003 წ.;
3. მაისაია, ვახტანგ. თბილისი საქართველოს საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტები და დეტერმინანტები ცივი ომის შემდეგ (1991-2004). სუხიშვილის სასწავლო უნივერსიტეტი, 2013 წ.;
4. პავლიაშვილი, სოლომონ, გარაყანიძე, ზურაბ. თბილისი. საქართველოს სატრანსპორტო დერეფანი.“

6 საქართველო-რუმინეთი: შავი ზღვის უსაფრთხოება და ეკონომიკური პერსპექტივები.

<https://www.radiotavisupleba.ge/a/28455617.html> ბოლო წვდომა 11.7.2022 წ.

პრობლემები და პერსპექტივები, თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი, 2014 წ.;

5. შავი ზღვის სამშვიდობო ქსელი. Black Sea Peacebuilding Network. Biuleteni, 2011 წ. № 5;
6. საქართველო-რუმინეთი: შავი ზღვის უსაფრთხოება და ეკონომიკური პერსპექტივები. <https://www.radiotavisupleba.ge/a/28455617.html> ბოლო წვდომა 11.7.2022 წ.